

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра богослов'я та гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «ФІЛОСОФІЯ»

для здобувачів перший (бакалаврський) рівня вищої освіти
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 014 Середня освіта,
освітня програма: Біологія та здоров'я людини

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГА

(включаючи електронну пошту, робочий час / місцезнаходження тощо).

Викладач (-і)	Облес Ірина Ігорівна
Контактний тел.	+38(050)578-80-88
E-mail:	obirig@gmail.com
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій викладача, а. 418, головний корпус КПУ <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм КПУ http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/message

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Філософія» є нормативною для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта, освітня програма: Біологія та здоров'я людини. Згідно з навчальним планом денної форми навчання вивчення дисципліни заплановано на 2 семестр (1 курс).

Курс передбачає формування філософської культури мислення особистості та пізнання навколишнього світу й самої себе, навичок застосування філософської методології; формування глибоких світоглядних основ,

безпосередньої зацікавленості в оволодінні науковим світоглядом, розумінні його необхідності в пошуку життєвого щастя та самореалізації.

Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи. Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції; семінарські заняття, самостійна робота, консультації.

Практичні заняття передбачають: розгляд світоглядних питань для загального обговорення в групі, виконання обов'язкових контрольних та творчих завдань; підготовка доповідей і рефератів; роботу з науковою, навчальною та довідковою літературою; підготовку та участь у дискусіях, дебатах; підготовку тез доповіді на студентську наукову конференцію.

Самостійна робота студентів полягає у засвоєнні вивченого навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Консультації призначені для роз'яснення студентам теоретичних або практичних питань.

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на семінарських заняттях у формі усних та письмових відповідей, самостійних робіт та підсумкових тематичних контрольних робіт, виконання тестових завдань.

Підсумковий (семестровий) контроль після завершення 2 семестру здійснюється у формі екзамену.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна кількість годин – 120 год., у т. ч. 48 години аудиторних занять і 72 годин самостійної роботи студента. Кількість кредитів ECTS – 4.

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Семін. (практ.)	
4	120	48	32	-	16	72

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний рік	Курс (рік навчання)	Семестр	Цикл підготовки	Нормативна/ вибіркова
2025/2026	1	2	загальна	нормативна

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна своєю метою ставить формування філософської культури мислення особистості та пізнання навколишнього світу й самої себе, навичок застосування філософської методології; формування глибоких світоглядних основ, безпосередньої зацікавленості в оволодінні науковим світоглядом, розумінні його необхідності в пошуку життєвого щастя та

самореалізації.

Завдання навчальної дисципліни

- формування наукового світогляду;
- формування філософської культури мислення та пізнання;
- засвоєння навичок науково-філософського аналізу;
- придбання навичок духовного самовдосконалення;
- свідоме застосування в професійній діяльності філософської методології та знань;
- виховання творчої особистості, яка має високий рівень культури, громадянську відповідальність, національну гідність, патріотизм;
- виховання активної життєвої позиції.

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- предмет дисципліни, її структуру, категоріальний апарат;
- історичні типи філософії, основні парадигми філософствування;
- основні галузі філософського знання (онтологія, гносеологія, філософська антропологія, етика, естетика, соціальна філософія тощо);
- основні форми буття і сутність діалектики;
- походження свідомості, форми і структуру свідомості;
- шляхи пізнання світу, функціонування знання у сучасному інформаційному суспільстві, особливості взаємозв'язку науки, техніки з сучасними соціальними й етичними проблемами;
- форми суспільної свідомості, їх взаємозв'язок;
- умови формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження життя, природи, культури.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- формувати самостійний стиль мислення, свою власну позицію;
- застосовувати набуті знання при аналізі нагальних проблем сьогодення;
- використовувати теоретичні знання в професійній діяльності;
- самостійно аналізувати онтологічні, гносеологічні та методологічні проблеми;
- чітко, послідовно й логічно грамотно будувати свої міркування та переконливо робити раціональні висновки;
- логічно правильно поділяти, класифікувати, визначати поняття;
- інтегрувати одержані знання для розвитку національної культури, гуманізму, демократії і особистого самовдосконалення.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта, освітня програма: Біологія та здоров'я людини вивчення дисципліни «Філософія» сприяє формуванню **компетентностей та програмних результатів навчання:**

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК 10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку.

ПРН 5. Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ПРН 11. Виявляє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

ПРН 12. Аналізує власну педагогічну діяльність та її результати, здійснює об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПЛАН КУРСУ

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Прак (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Змістовий модуль 1. Витоки філософського знання. Філософія стародавнього світу, доби середньовіччя та Відродження			
Тема 1. Філософія як світоглядна система, її зміст і призначення	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Основні джерела філософії: міфологія і релігія 2) Світогляд, його структура і типи 3) Філософська культура особистості й суспільства в умовах демократичного суспільства. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання,

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Прак (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 2. Філософія Античності	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Період створення універсальних філософських систем. Мудрість Сократа. 2) Філософія епохи еллінізму 3) Вплив стоїцизму і неоплатонізму на поширення християнських ідей у Римській імперії. 4) Епікур і епікурейство. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 3. Філософія Середньовіччя та епохи Відродження	2		1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Історія інквізиції. "Молот відьом". 2) П'єр Абеляр "Історія моїх бід". 3) Середньовічна філософія мусульманського сходу. Філософські погляди Омара Хайяма. 4) Соціальні утопії. Т. Мор, Т. Кампанелла. 5) Мистецтво і культура Ренесансу. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм. 5. Підготовка до модульної контрольної роботи за темами 1-3.

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Прак (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Змістовий модуль 2. Європейський історико-філософський процес (XVII – XXст.)			
Тема 4. Західноєвропейська філософія Нового часу та періоду Просвітництва	2		1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Вчення Ф. Бекона 2) Матеріалізм й атеїзм Б. Спінози. 3) Картина світу у вченні І. Ньютона 4) Проблема людини у філософії Просвітництва 5) Енциклопедія Д. Дідро 6) Теорія «суспільного договору» в системі поглядів Ж.-Ж. Руссо 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 5. Німецька класична філософія	2		1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) І. Кант. "Коперниківський переворот" у філософії 2) Система і метод Гегеля. 3) Атеїзм Л. Фейєрбаха. Криза класичної філософії 4) Філософія діяльності Фіхте 5) Марксизм і сучасний світ. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 6. Світова філософія XIX- XX ст.	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Еволюція релігійної філософії у XX столітті 2) «Теорія надлюдини» Ф. Ніцше 3) З. Фрейд – засновник психоаналізу.

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Прак (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			Психоаналіз і неофрейдизм. 4) Філософська антропологія А. Шопенгауера, О. Шпенглера, А. Бергсона. 5) Неопозитивізм та його форми: О. Конт, Г. Спенсер, Л. Вітгенштайн 6) Зміна парадигм: К. Поппер, Т. Кун 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 7. Філософська думка в Україні	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Основні риси українського світоглядного менталітету. 2) Просвітництво в Україні. Філософія Г. Сковороди. 3) «Філософія серця» Г. Сковороди і П. Юркевича. 4) «Філософія мови» О. Потебні. 5) Соціальна філософія І. Франка, М. Драгоманова, Лесі Українки. 6) Філософія Чижевського, В. Вернадського. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм. 5. Підготовка до модульної контрольної роботи за теми 4-7.
Змістовий модуль 3. Онтологія: структурна організація та діалектика буття. Гносеологія та методологія			
Тема 8-9. Матерія та свідомість	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Проблема єдності світу. 2) Якісна розмаїтість форм руху і їхня класифікація. 3) Загальні закони розвитку буття світу.

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Прак (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			4) Екзистенціальні проблеми буття. 5) Біологічні й соціальні передумови свідомості. 6) Мова й мислення. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 10. Діалектика як концепція розвитку	2		1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Становлення діалектичних ідей в історії людського пізнання 2) Закони, принципи, категорії діалектики та їх методологічне значення. 3) Метафізичний погляд на природу 4) Філософська методологія: класичні (діалектика, метафізика) концепції 5) Філософська методологія: некласичні (синергетика, феноменологія, негативна діалектика) концепції 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 11. Пізнання як предмет філософського аналізу	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Чуттєвий рівень пізнання, його форми та особливості 2) Раціональний рівень пізнання, його форми 3) Скептицизм давньогрецьких філософів 4) Агностицизм І. Канта Д. Юма. 5) Людина як суб'єкт пізнання. 6) Суспільство як об'єкт соціального пізнання. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Прак (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм. 5. Підготовка до модульної контрольної роботи за теми 8-11
Змістовий модуль 4. Особистість та суспільство у вимірах філософського аналізу			
Тема 12. Проблема людини у філософії. Людина в системі цінностей	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Сучасні теорії походження життя на Землі. 2) Цінності як регулятор поведінки людини. 3) Морально-етична сутність людини як особистості. 4) Свобода особистості як філософська проблема. 5) Проблема життя, смерті, часу, вічності у духовному досвіді людства. 6) Проблема людського щастя. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 13. Суспільство як система	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Історичні типи суспільства. 2) Суспільне буття і суспільна свідомість. 3) Суспільна психологія і суспільна ідеологія. 4) Географічний і демографічний детермінізм. 5) Проблема насильства у суспільному розвитку. 6) “Культ особистості” як суспільне явище. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури;

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Прак (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 14. Філософський аналіз проблем особистості у сучасному суспільстві	2		1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Проблеми автоматизації та інформатизації сучасної цивілізації. 2) Глобальні проблеми людства і людина: екологічний і моральний імперативи виживання людства. 3) Стратегія людства в планетарному масштабі. 4) Соціальне прогнозування і наукове передбачення. 5) Глобальні проблеми України. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм. 5. Підготовка до модульної контрольної роботи за теми 12-14

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Філософія» використовуються наступні види контролю:

1. Поточний контроль – здійснюється протягом семестру шляхом опитування на семінарських (практичних) заняттях, перевірки виконання тестових завдань, виконання модульних контрольних робіт тощо. За змістом він включає перевірку ступеню засвоєння студентом навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та семінарського заняття, уміння самостійно опрацьовувати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.

2. Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі екзамену відповідно до графіку освітнього процесу.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ». Результати

поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

Оцінка рівня роботи студента під час навчальних занять та самостійної роботи здійснюється у межах 75 балів. Результати екзамену оцінюються у 100-бальній системі. Вага екзамену у підсумковій оцінці складає 25 балів

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання під час навчальних занять та самостійної роботи														Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Контрольний захід	Бали
Модуль №1	15
Тест 1	5
Домашні завдання	5
Контрольна робота 1	5
Модуль №2	20
Тест 2	5
Домашні завдання	10
Контрольна робота 2	5
Модуль №3	20
Тест 3	5
Домашні завдання	10
Контрольна робота 3	5
Модуль №4	15
Тест 4	5
Домашні завдання	5
Контрольна робота 4	5
Екзамен	30
Разом	100

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
2. Данильян О. Г. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Харків : Право, 2018. – 432 с.
3. Гринів О. І. Філософія: курс лекцій для аспірантів / О. І. Гринів. – Львів : Тріада плюс, 2016. – 364 с.
4. Гринів О. Історія української філософії / Олег Гринів. – Львів : Тріада плюс, 2015. – 302 с.
5. Андрущенко В. П., Губерський Л.В., Михальченко М.І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: Підруч. для вищ. навч. закл. – К.: Генеза, 2006.
6. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей / Пер. з фр.; під. кер. Б.Кассен. – К.: Дух і літера, 2009. – Т.1. – 576 с.
7. Інформаційне суспільство у соціально-філософській ретроспективі та перспективі / В.В. Лях, В.С. Пазенок та ін. – К.: ТОВ “XXI століття: діалог культур”, 2009.
8. Касьян В.І. Філософія: відповіді на питання екзаменаційних білетів: Навч. посіб. – 5-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2008. – 347 с.

9. Кримський С.Б. Про софійність, правду, смисли людського буття: Збірник науково- публіц. і філософських статей. – К.: Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України, 2010.
10. Конверський А.Є. Логіка (традиційна та сучасна): підручник / А.Є. Конверський. – К.: Центр учбової літератури, 2010.
11. Лубський В.І, Лубська М.В. Історія релігій: підручник. 2-ге видання. – К.: Четверта хвиля, 2009. – 776 с.
12. Павлов В.І. Логіка у запитаннях, відповідях і аргументах: навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008.
13. Пазенюк В. С. Філософія [Текст] : навч. посібник / В. С. Пазенюк. – К. : Академвидав, 2008.-280 с.
14. Петрушенко В.Л. Філософія: курс лекцій. навч. посіб. для студ. вищ. закладів освіти І–ІV рівнів акредитації. – Л.: Новий Світ–2000, 2008.
15. Релігієзнавство: Підручник /За ред. В.І.Лубського. –К.: Четверта хвиля, 2009. –349 с.
16. Релігієзнавство: Навч. посіб. /За ред. С.А.Бублика. –К.: Юрінком, 2008. – 370 с.
17. Рижак Л. Філософія : підручник /Людмила Рижак. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 650 с.
18. Синиця А. Філософія : навч.-метод. посіб. /Андрій Синиця. –Львів : ЛДУФК, 2014. – 179 с.
19. Філософія. Модуль “Логіка”: курс лекцій / автор-укладач О.Г. Курбатов. – Запоріжжя: КПУ, 2010.
20. Філософія: Навч. посіб. / Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко та ін.; за ред. І.Ф. Надольного. – 7-ме вид., стер. – К.: Вікар, 2008.
21. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: навч. посіб. / В.П. Андрущенко, Г.І.Волинка, Н.Г. Мозгова та ін. за ред. Г.І. Волинки. – К.: Каравела, 2009.
22. Філософія. Релігієзнавство. Логіка (Теоретичний курс) : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / [І. П. Білецький, К. В. Кислюк, І.В. Тарасенко та ін.]. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2008. – 560 с.
23. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред.акад. НАН України Л.В. Губерського – К.: Знання, 2009. – 621 с.
24. Філософія: ідеї, ідеології, персоналії: Ілюстрований енциклопедичний довідник / Укл. Ю.В. Омельченко. – К.: Ракша М.О., 2009. – 296 с.
25. Філософія для аспірантів : конспекти : навч.-метод. вид. / за ред А. Синиці. – Львів : Ліга- Прес, 2017. – 90 с.
26. Хамітов Н.В., Гармаш Л.Н., Крилова С.А. Історія філософії. Проблема людини та її меж: Навч. посіб. – К.: КНТ, Центр навч. літ-ри, 2006.
27. Хоменко І.В. Логіка: теорія та практика: підручник / І.В. Хоменко. – К.: Центр учбової літератури, 2010.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Архів класичної філософської літератури [Електронний ресурс]. – Режим

- доступу: http://abuss.narod.ru/Biblio/philo_zip.htm
2. Бібліотека ім. Ярослава Мудрого Міжрегіональної Академії управління персоналом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.iapm.edu.ua/library.htm>
 3. Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади. (укр.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ae-lib.org.ua>
 4. Веб-сторінка: “Спадщина Отців Церкви”[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pagez.ru/lsn>
 5. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html>
 6. Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.library.kr.ua>
 7. Сайт Українського філософського фонду[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.philosophy.ua>
 8. Сайт «Ізборник» — Історія України IX-XVIII ст.: першоджерела та інтерпретації (електронна бібліотека давньої української літератури та розвідок з політології) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua>
 9. Сайт видавництва “Свічадо” (Історія релігії, переклади Отців Церкви, християнська художня література, богословська та богослужбова література, філософія, психологія, етика та ін.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.svichado.com>
 10. Hubner K. Philosophy of Modern Art and Philosophy of Technology [Електронний ресурс] / K. Hubner. – Режим доступу: http://scholar.lib.vt.edu/ejournals/SPT/v4_n1pdf/HUBNER.PDF